

state posts on the principle of personal loyalty (spoils system) in the framework of the two-party system: Whigs/Democrats and Democrats/Republicans. In the period of the «Jacksonian democracy» the myth of the «log cabin» was formed. It was about the origin of the presidential candidates of the people's bottom. Such statements about the proximity of the candidate to ordinary voters were common. The political rhetoric of Jacksonians permanently tied the success of their candidate with the interests of the people. The demands to struggle against privileges and monopolies of all kinds dominated among pre-election slogans. In the discourse of politicians of the XIX century the concepts of freedom, property, public goods began to alternate with new ones, reflecting the spirit of the time: democracy and popular sovereignty, the good of the people, the rights and freedoms of the individual. The Republican party, that emerged in 1854–1856 and replaced the Whigs, really found slogans, that not only reflected the spirit of the time, but related on the mentality of Americans developed since the colonial times and during the War of independence, which was based on the powerful basis of the idea of Freedom. The slogan «Free land, free people, free labor» was close and understandable to most Americans

Keywords: History of the United States, XIX century, presidential elections, electoral technology.

УДК 94(4)

Тетяна Балабушевич,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний університет
«Києво-Могилянська академія»

САМОБУТНІСТЬ ПІВДЕННОГО ЗАХОДУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ

***Анотація.** Побутують різні думки, що вважати традиційним Південним Заходом Сполучених Штатів Америки. Його осереддям є Аризона і Нью-Мексико; на думку фахівців сюди також належать Айдахо, Вайоминг, Каліфорнія, Канзас, Колорадо, Небраска, Невада, Оклахома, Орегон, Техас і Юта. В цій статті детально розглянуто та обґрунтовано авторське бачення географічних меж регіону, стан перед колонізацією, інкорпорація до США з анексії у мирних угодах чи купівлі, еволюцію новонабутих територій на повноправні штати, природні ресурси і клімат, переваги і вади життя в різних кліматичних умовах, а саме в горах і пустелях, щільність населення, етнічний склад і мови, трагедії тубільних індіанських племен і поліпшення в самоврядуванні, свідомість і культуру порівняно з Північчю і Півднем Сполучених Штатів Америки, економічне і політичне значення, стратегічну роль в добу Холодної війни, чільні осередки і менші містечка, туристичну екзотику, динамічний розвиток і подальші перспективи розвитку. Своєрідність історичного шляху Південного Заходу відбилась на його житті, звичаях і культурі. Для українців цікаво простежити витоки цієї специфіки у кожному окремому випадку. Сучасне загострення ставлення до діячів Півдня, вимоги знести монументи Конфедерації мають глибокі витоки в історичних фактах і невизначеності оцінки подій в науковому аспекті.*

***Ключові слова:** Мексика, США, Каліфорнія, Аризона, Техас.*

В останні роки, зі здобуттям Україною незалежності українська американістика дістала нові можливості розвитку, але досі ці можливості використовуються не повною мірою. Видання з історії США зводяться до розділів

у підручниках, одні з найкращих видані Київським національним університетом [1] та чималою кількістю статей, переважно з питань зовнішньої політики

Чи не єдиним винятком і досить вдалою спробою підготовки комплексного посібника з історії США є видання Чернівецького університету [2]. Щодо статей з історії та політики, то хоча вони стають дедалі ґрунтовнішими, значною мірою завдяки використанню джерел і літератури англійською мовою, і можливістю співпраці з американськими колегами, регіональні аспекти залишаються поза увагою українських дослідників. Тимчасом у самих Сполучених Штатах до цієї проблематики ставляться дуже серйозно. Крім значної кількості монографічних і енциклопедичних видань [3], монографій, публікацій документів і в електронному вигляді, діють, зокрема, Південне історичне товариство (Southern Historical Association) та Товариство незалежних південних істориків (The Society of Independent Southern Historians). Цікавим напрямком досліджень є вивчення причин занепаду Конфедерації (Lost Cause of the Confederacy perspective).

Важливим аспектом вивчення Південного Заходу в навчальних курсах університетів, є порівняння певних аспектів американо-мексиканського фронтиру з аналогами в Європі, наприклад Габсбурзької монархії. Багато в чому порівняння є корисними і для українських істориків. В українській історіографії спеціальних досліджень американського Південного Заходу нема, логічно звернути увагу на специфіку цього регіону.

Іноземці зазвичай уявляють собі Сполучені Штати насамперед з панорам Манхеттену чи Лонг-Айленду в Нью-Йорку або Чикаго. Та навіть у мегаполісах хмарочоси з офісами і помешканнями багатіїв є переважно в центрі, а навколо величезні простори житлових ділянок одноповерхової забудови. Американці найбільш у захваті від своєї природи, де понад половину території становлять гори і червоні пустелі, а не культивовані ґрунти. Авторці цих рядків поталанило з нагодою завдяки програмі Фулбрайта тривалий час викладати і провадити дослідження в університеті штату Арізони в Темпі та промандрувати Середнім і Південним Заходом, а не лише за традиційними маршрутами між Вашингтоном і Великими Озерами. Відтак можна було докладніше пізнати і досхочу відчутти колорит менш знаних у нас країв і ментальності тамтешніх мешканців.

Сполучені Штати більшали кількома етапами. Тринадцять Колоній між Атлантикою і пасмом гір Апалачів здобули незалежність у війні 1774-83 років і з перемоги Американської Революції сягнули Міссісіпі. Купівля номінальних прав на Французьку Луїзіану 1803 року подвоїла терени, недоладне зазіхання на Канаду 1812-14 років скінчилося миром з Британією при умовах *status quo ante bellum*, а окупація і придбання Флориди в Іспанії 1813-18 років вивели на океан і Мексиканську Затоку. Амбіції “Доленосного Призначення” (Manifest Destiny) проповідувала цивілізаційну експансію до Тихого океану. Американські піонери культивували цілину. Незабаром і надовго усталилися дуже відмінні між собою економічно і ментально три регіони: вільна фермерська Північ (передусім Нова Англія), плантаційний рабовласницький Південь і колонізований Захід. [4]

За неосяжними преріями (Great Mid-West) у великих пісковикових оселях (без вікон, вхід драбинами зі стелі) кількатисячні громади публо (Anasazi) сторіччями жили з устроєм матріархату, ритуалами змії вшановували сонце і землю, робили кераміку і орнаментовані тканини, плели кошики, полювали на оленів, годували черепах, плекали маїс (кукурудзу), гарбузи, червоний перець,

квасоллю, салат, тютюн. Різні племена населяли регіон (Navajo, Ute, Paiute, Норі, Apaches, Zuni), та лише одна давня культура (Hohokam) розвинула іригацію і зрошувальне рільництво. Дещо з тих часів досі витримало випробування часом. [5]

Невдовзі після руйнування держави ацтеків конкістадори і єзуїти звідти вирушили на північ. Губернатор Нової Галісії (північний захід Мексики) Коронадо (Francisco Vázquez de Coronado у Luján) чув казки Кастилії та оповіді Алвара Нуньеса де Вака з Флориди, вирядив францисканця Маркоса де Ніса і з кількомастами іспанців і тубільців 1540-42 років сам шукав “Сім золотих міст” (Ciudades de oro). Загін здобув Сиболу і радів кукурудзі, бобам, курчатам, солі. Перші з європейців, вони бачили Скелясті Гори, гирло річки Колорадо, Каліфорнійську затоку, Гранд-Каньйон, через Арканзас сягли пониззя Міссурі, проте не виявили скарбів чи копальні коштовних металів.

Експедиції мали наслідком заснування місій єзуїтів і провінцій (від Santa Fe de Nuevo México 1598 до Provincia de las Californias 1768). Нікому не спадало на думку, що Сан-Франциско чи голландський Новий Амстердам (Нью-Йорк) належатимуть англомовній нації. Віце-королівство Нова Іспанія (1535-1821) спиралось на мережу фортів і місій, про що нагадує архітектура бароко. Сваюля урядовців з Піренеїв (peninsulares) дратувала заможних креолів, упосліджених метисів і безправних пеонів. Коли окупована Наполеоном метрополія поринула до партизанської “війноньки” (guerilla), Латинська Америка повстала. Бразилія здобула самостійність мирно, а решта витримала низку виснажливих війн. Тоді позитивну роль відіграла Доктрина Монро 1823 року з невтручання США до Старого Світу і неприпустимість якихось інтервенції держав Європи в Америці. [6, С. 99, 100, 110]

Мексика 1810-21 років виборола незалежність, проте у веремії військових переворотів (pronunciamentos), імперій і республік, федералізму чи централізму майже не контролювала північ (Alta California). Англомовні трапери прийшли 1825 року, а згодом тисячі поселенців зі Сполучених Штатів. Незграбні спроби мексиканського диктатора Санта-Анни завадити навалі спровокували сецесію Техасу 1835 року, перемогу колоністів під проводом вірджинця Сема Гюстона (Samuel Houston, 1793-1863), за десять років анексію республіки прибульців і війну. Мексика з корумпованими ватажками (caudillos, caciques) втратила половину національної території за принизливим миром у Гваделупе-Ідальго (Guadalupe Hidalgo) 1848 року. Врятував її героїзм патріотів, зокрема оборонців фортеці Чапултепек (Capultepek, “пагорб коників-стрибунців”) у столиці. [7, С. 99, 100, 110.]

За компромісом 1850 року Техас набув нинішніх обрисів, віддав решту федеральному урядові за 10 млн. дол. на сплату боргів і став рабовласницьким, а Каліфорнія вільним штатом. Договірна купівля земель (Gadsden Purchase) південніше річки Гіли і західніше Ріо-Гранде 1853 року за 10 млн. дол. усталила кордон. Напруга взаємин вибухала набігами партизанів Канзасу (jayhawkers) на Міссурі та помстою, коли за день вбито всіх чоловіків містечка (Lawtence). Битви Громадянської війни точилися на сході й півдні США, а тут загони конфедератів шарпали деякі федеральні залоги. Нові території ставали повноправними штатами Союзу, останньою Аризона 1912 року. [8, С. 184] Ліберали кількадесят років обстоювали безоплатне надання фермерам ділянок (homesteads) з фонду громадських земель. Партія “фрісойлерів” (вільні ґрунти – free soil) вмістила цю

чільну вимогу до програми 1848 року. Протидію чинили промисловці в побоюванні з дефіциту робітників і плантатори, спрагли нових земель, бо екстенсивна культивация швидко виснажувала родючість. З успіхом Республіканської партії на виборах 1860 року адміністрація Авраама Лінкольна вжила кроків з юридичної процедури, а 20 травня 1862 року Конгрес ухвалив нарешті “Гомстед-акт”, що набув чинності від 1 січня 1863 року. [9, С. 20-41]

Відтоді кожен повнолітній (старший 21 року) громадянин США, який не воював на боці сепаратистів проти Союзу, здобув право на ділянку до 160 акрів (65 га) з громадських земель після сплати реєстраційного внеску в 10 доларів. Почавши порати наділ і споруджувати будівлі, він за п’ять років безкоштовно набував права власності. Можна було перед терміном оформити майно сплатою 1,25 долара за акр. За актом, роздано 2 млн. ділянок загалом 285 млн. акрів (115 млн. га), себто 12% території США. На підставі цього закону уряд тамував аграрну скруту і в “Земельних перегонах” (Land run, Land rush) 1889-95 років в Індіанській Території (Оклахома), коли попит перевищив пропозицію. “П’ять цивілізованих племен” сприйняли здобутки Європи. А білі зайди виганяли айова, месквоки, потаватоми, сауков, арапахо, кікаку, сіу. “стежиною смерті” депортовано черокі (Cherokee) зі сходу до Оклахоми. (Професор-черокі Джеймс Мейс вивчав Голодомор.) Американці порушили безліч угод, вбивали жінок і дітей. Індіанці відчайдушно чинили опір і війни двох ватажків (Crazy Horse, Sitting Bull, переклад імен) 1876 року розгромили кавалерію США. Довелося скоритись, лише недобитки, жменька з півтора ста шаєнів (Cheyenne) Малеого Койота (Little Wolf) пробилися з Індіанської Території до рідних лісів Монтани. Семіноли Флориди визнали США (!) лише 1920 року. Американці потерпають на моральну провину, і уряд відшкодовував спадкові травми нащадкам жертв. [10, С. 404–435]

Між кільканадцятьма багатих на коштовні метали та інші корисні копалини штатів є заможна і потужніша від багатьох європейських країн Каліфорнія з її Кремнієвою долиною (Silicon valley) високотехнологічних виробництв, майже в півтора рази більший за Україну “штат самотньої зірки” Техас, менш щільно заселені “республіка Аризона” з найчисленнішим прошарком тубільців, Юта зі столицею мормонів (Церкви Ісуса Христа святих останнього дня) Солт-Лейк-сіті, Невада з ігровим бізнесом Лас-Вегас, Нью-Мексико з полігоном першого атомного вибуху Аламогордо, Колорадо з його осередком зимового спорту. У Скелястих Горах і пустелях половина кількадесяти Національних парків США.

У боротьбі Великих Держав за колоніальний поділ світу наприкінці XIX сторіччя увагу привабили стратегічні проекти комунікацій Берлін-Багдад, Каїр-Кейптаун, Дакар-Джибуті. Не меншу роль відіграли шляхи крізь джунглі Індії, Транссибірська магістраль, а після Громадянської війни в Північній Америці розгорнулося змагання компаній, що планували канал у Нікарагуа чи Панамі або трансконтинентальні залізниці. Другу (Sante Fe Route) прокладено 1880-91 років з Чикаго через Топіку (Торекка), Альбукерке і Аризону на Лос Анжелес. “Золота лихоманка” вщухла, видобування срібла занепало, але колія досягнула урвищ Гранд Каньйону 1901 року, а туризм сприяв появі готелів і ресторанів. [11]

Трансконтинентальні магістралі на Середньому Заході простували пліч-о-пліч з хижацьким винищенням бізонів, а Південний Захід зберіг флору і фауну. Спека дошкуляє влітку, а на запитання, як жилось до кондиціонерів, можна почути, що людей тоді не було. В Європі люди плекають крихітні кактуси, а тут виглядають

малюками під кактусами. Піклування про довкілля має дивні вияви: якщо зусиллям і витратою коштів таланить озеленити клаптик біля оселі, влада з намови пильних сусідів змушує знищити сад для пустельної цноти. Хвацьких ковбоїв і гангстерів має Голівуд у вестернах, та не пограбувати карету чи вагон, як автомобілізація лишила від залізниць декілька локомотивів і вокзали-музеї.

Пустелі Чиуауа (Chihuahuan, третина в США, решта в Мексиці) між пасм гір (Sierra Madre Occidental, Sierra Madre Oriental) і ще сухіша Сонора (Mojave-Sonora) рясніють розмаїттям кактусів. Оазами стали міста Західного Техасу (El Paso), Нью-Мексико (Albuquerque) і Колорадо (Santa Fe), а в Аризоні Фенікс з чотирма мільйонами мешканців (Phoenix) впритул сусіди (Tempe, Mesa) і гроно самобутніх містечок (Tucson, Chandler, Glendale, Flagstaff, Scottsdale, Yuma, Prescott). Поряд з плато (Llano Estacado) покряних річковими каньйонами між Рівнин (High Plains), а де-не-де навіть дюнами і барханами (White Sands) можна побачити на півночі цих штатів соснові бори, а взимку й снігові хуртовини. Біля шляху написи: кордон “суверенної нації” апачів чи навахо, з трьох сотень самоврядних резервацій, деякі завбільшки з країни. Племена одержують зиск з корисних копалин, мають власні уряди, громадянство, закони, поліцію, судочинство, податки, землевпорядкування, правні приписи, ліцензії, регуляції, юридично на рівні штатів. Офіційно визнаним 550 тубільним народам належать 225,4 тис. кв.км. (2,3% теренів США). Влада відкинула асиміляційну концепцію “плавильного казана” (melting pot), дбає про самобутні культури, відроджує мови, плекає ремесла. [12] В Лоуренсі (Lawrence) поряд з Канзаським університетом є окремо вищий навчальний заклад індіанців (Haskell Indian Nations University), що влаштовує дуже барвисті фольклорні фестивалі. [13, Р. 77]

На Південному Заході живе більшість з 40 млн. іспаномовних громадян США, де-не-де важко домовитись по-англійськи. Є певний відсоток мулатів, самбо, метисів. Афроамериканців мало, статистика подеколи відносить їх до “кавказької” (себто білої, в американській термінології) раси, бо це не індіанці (natives) чи мексиканці (Spanics, Chicanos). Біля Тихого океану чимало китайців, чії предки будували шляхи. Інтерновані за Другої Світової війни, японці одержали компенсації за кривду. Гетто нема, та люди горнутья до споріднених спільнот у дільницях меншин. Це не стосується поляків, українців та інших нечисленних вихідців зі Східно-Центральної Європи.

Поряд з мегаполісами є містечка по кільканадцять тисяч мешканців, як мальовнича Седона: будиночки колоніальної доби до двох поверхів, внутрішні подвір'ячка (patios), дерев'яні різьблені галереї, статуї, крамнички, а навколо червоні скелі. Топоніми бувають від подій: місто Флагстаф з астрономічною обсерваторією (Lowell Observatory) на Марсовому пагорбі названо, бо там прибульці з Бостону підняли прапор на щоглі з жовтої сосни до сторіччя США. В містах дбайливо збережено інтер'єри приватних садиб, стайні кінної пошти, офіси шерифів і пожежників, виставки диліжансів і старих автомобілів. [14, Р. 57–74]. Спокійні селища пенсіонерів (Sun Cities) зі здоровим повітрям і меншими комунальними видатками не мусять платити за опалення, обмежують відвідини молоді. Ввечері вщухає спека, між гілля гучно кричить безліч птаства. Міста бувають життям. Деякі (Rodeo de Santa Fe, El Paso) хизуються яскравими родео. Затято змагаються університетські команди “Диких котів” і “Сонячних чортів”, в Лоуренсі задержувати “соколи-сойки” (Jayhawks). . Всюди бейсбол і регбі, а в

Канзасі винайдено баскетбол. Коли до Аризони завітав папа Іван Павло Другий, перед виступом на стадіоні був клопіт, як затулити велику поганську емблему.

Затишне містечко Джером зроблено заповідником (Jerome state historic park). Півторацта років тому там було виявлено поклади мідної руди. Постає селище шахтарів, не лише багаті оселі з електрикою і центральним опаленням, церкви, школи, салони, борделі, але також і оперний театр та музей гірничої техніки і мінералогії. Попри безробіття, депресію і навіть землетрус, це не є місто-привид: цікавий серпантин шляхів і різнобарвні хатки, наче в Італії. Це була одна зі столиць “дітей-квітів”(hippy) поряд зі Сан-Франциско, про яке нема потреби розповідати, бо воно добре відоме. Короткозорим невігласам міста Америки здаються одноманітними, та кожне має екзотичні закапелки. Найбільшу прикордонну агломерацію склали Ель-Пасо і потойбіч Ріо-Гранде в Мексиці Сьюдад-Хуарес. Мов одесити на тлі України, “ель-пасеньос” відрізняються від сусідів. Університетське містечко має загнуті ріжечки дахів, кольори і пропорції буддистських пагод в Гімалаях. Півсторіччя тому місцеві патріоти читали в “National Geographic” про королівство Бутан зі щасливим народом, побачили схожий навколишній краєвид і відтоді будують кампус у “бутанському” стилі. [15]

Америка, зокрема *tabula rasa* Південного Заходу робилася підґрунтям спроб моделювати ідеальний устрій егалітарної утопічної спільноти. Комуни є й в Індії, Австралії та інде. Піонер екологічного дизайну Паоло Сольєрі 1970 року заснував “урбаністичну лабораторію” за 100 км. від Феніксу в сполучі архітектури і археології в Аркосанті. Він мріяв, як п’ять тисяч людей в енергетично гармонійному осередку доцільно користатимуть з ресурсів при мінімальному забрудненні довкілля. Задум справив вплив на містобудування. Триває розбудова Аркосанті, хоча на разі там лише 50 мешканців, які заробляють виготовленням металевих і керамічних дзвіночків. [16]

Під час Холодної війни далекі від загрози штати зарясніли оселями (Sierra Vista, Las Cruces), дослідницькими осередками (Fort Huachuca), базами та іншими військовими об’єктами завбільшки з міста Нью-Мексико (White Sands Missile Range), Техасі (Fort Bliss), Аризоні (Davis-Monthan Air Force Base). Плітки про нібито сховані вояками нерозпізнані летючі об’єкти (UFO) дали сувенірний ажіотаж “інопланетян” (Alamogordo). За політичними смаками, виборці Південного Заходу воліють консерваторів: від Аризони з 1987 року сенатором США є героїчний ветеран В’єтнамської війни Макейн (John Sidney McCain III), нині дуже чесний і щирий друг України.

Своєрідність історичного шляху Південного Заходу відбилась на його житті, звичаях і культурі. Для українців цікаво простежити витоки цієї специфіки у кожному окремому випадку. Сучасне загострення ставлення до діячів Півдня, вимоги знести монументи Конфедерації мають глибокі витоки в історичних фактах і невизначеності оцінки подій в науковому аспекті. При сучасних можливостях доступу до американських джерел та літератури перед українськими американістами відкриваються широкі перспективи.

Список використаних джерел та літератури

1. Нова історія країн Західної Європи й Північної Америки. ХУП – 60-ті роки ХІХ століття : підручник / [Б. М. Гончар, О. П. Машевський, Н. С. Папенко та ін. ; за ред. Б. М. Гончара]. - К. : Правничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2013. – 735 с.

2. Звягінцева О. Б., Лучак М. М. Нариси з історії США / О.Звягінцева, М.Лучак: навч. посіб. [для студ.-міжнародників]. – Чернівці : Книги – XXI, 2010. – 102 с.
3. Busby M. The Southwest: The Greenwood Encyclopedia of American Regional Cultures.– December 30, 2004. – 504 p.
4. Bradshaw M. Regions and regionalism in the United States /M.Bradshaw. – Macmillan Education, 1988. – 217 p.
5. Gastil R. Cultural Regions of the United States /R. Gastil. – Seattle, University of Washington Press, 1975. – 366 p.
6. Coleman K. The Political Mythology of the Monroe Doctrine: Reflections of the Social Psychology of Domination /K.Coleman // Latin America, the United States and Inter-American System. – Wetview Press, Boulder, Co, 1981. – P. 99–110.
7. Bauer K. J. The Mexican War, 1846–1848 /K.Bauer. – Univesity of Nebraska Press, 1992. – 454 p.; Stevens D. F. Origins of Instability in Early Republican Mexico / D.Stevens. – Duke University Press, 1991. – 184 p.
8. Wagoner J. Arizona Territory 1863–1912: A Political history / J. Wagoner. – University of Arizona Press, 1970. – 587 p.
9. Shanks T. The Homestead Act: A major asset-building policy in American history /T.Shanks// The American Dream:Assets, Poverty, and Public Policy. Oxford UP, 2005. – P. 20-41.
10. Adams M. “Savage Foes, Noble Warriors, and Frail Remnants: Florida Seminoles in the White Imagination, 1865–1934” / M. Adams // Florida Historical Quarterly, 87 (Winter 2009). – P. 404–435.
11. Berton P. Klondike: The Last Great Gold Rush, 1896-1899 / P. Berton. – Random House of Canada, 2001. – 496 p.
12. Iverson P. Diné: A History of the Navahos /P.Iverson. - Albuquerque: University of New Mexico Press, 2002 – 432 p.
13. The American Indian Studies Program at Haskell Indian Nations University// Indigenous Nations Studies Journal, 2.1, Spring 2001, P. 77.
14. Paradis T. From Downtown to Theme Town: Reinventing America's Smaller Historic Retail Districts / T. Paradis // The Themed Space: Locating Culture, Nation, and Self. – 2007. – P. 57–74.
15. University of Texas-El Paso. Best College – US News [Electronic Resource] – Mode of Access: <https://www.usnews.com/best-colleges> (Last Access: August 12, 2017). – Title from the Screen; Napoli L. One Way to Visit Bhutan Is By Way of El Paso [Electronic Resource] – Mode of Access: <http://www.smithsonianmag.com/travel/one-way-to-visit-bhutan-is-by-way-el-paso-180955065> (Last Access: August 12, 2017). – Title from the Screen.
16. Luckingham B. Phoenix. The History of a Southwestern Metropolis /B. Luckingham. – The University of Arizona press, 1995. – 316 p.

References

1. GONCHAR, B. (ed.) (2013) *Nova istoria krain Zakhidnoi Evropy j Pivnichnoi Ameryky. XVII - 60-ti roky XIX stolitta*. Kyiv: Pravnycho-poligrafichnyj tsentr «Kyjivsky universytet».
2. ZVIAGINTSEVA O., LUCHAK M. (2010) *Narysy z istorii SShA* Tchernivtsi: Knygy.
3. BUSBY, M. (2004) *The Southwest: The Greenwood Encyclopedia of American Regional Cultures*. Greenwood.
4. BRADSHAW, M. (1988) *Regions and regionalism in the United States*. Macmillan Education.
5. GASTIL, R. (1975) *Cultural Regions of the United States*. Seattle, University of Washington Press.
6. COLEMAN, K. (1981) *The Political Mythology of the Monroe Doctrine: Reflections of the Social Psychology of Domination*. *Latin America, the United States and Inter-American System*. Wetview Press, Boulder, Co. P. 99, 100, 110.
7. BAUER, K. (1992) *The Mexican War, 1846-1848*. Univesity of Nebraska Press; STEVENS, D. (1991) *Origins of Instability in Early Republican Mexico*.
8. WAGONER, J. (1970) *Arizona Territory 1863–1912: A Political history*. University of Arizona Press.
9. SHANKS, T. (2005) *The Homestead Act: A major asset-building policy in American history*. *The American Dream:Assets, Poverty, and Public Policy*. Oxford UP. P. 20-41.

10. ADAMS, M. (2009) *Savage Foes, Noble Warriors, and Frail Remnants: Florida Seminoles in the White Imagination, 1865–1934*. *Florida Historical Quarterly*, 87, P.404–435.
11. BERTON, P. (2001) *Klondike: The Last Great Gold Rush, 1896-1899*. Random House of Canada.
12. IVERSON, P. (2002) *Diné: A History of the Navahos*. Albuquerque: University of New Mexico Press.
13. The American Indian Studies Program at Haskell Indian Nations University (2001) *Indigenous Nations Studies Journal*, 2.1, P. 77.
14. Paradis, T. (2007) From Downtown to Theme Town: Reinventing America's Smaller Historic Retail Districts. *The Themed Space: Locating Culture, Nation, and Self*, P. 57–74.
15. *University of Texas-El Paso. Best College - US News* (2012) [Online] Available from: <https://www.usnews.com/best-colleges> (Accessed August 12, 2017); NAPOLI, L. (2015) *One Way to Visit Bhutan Is By Way of El Paso* [Online] Available from: <http://www.smithsonianmag.com/travel/one-way-to-visit-bhutan-is-by-way-el-paso-180955065> (Accessed August 12, 2017)
16. LUCKINGAM, B. (1995) *Phoenix. The History of a Southwestern Metropolis*. The University of Arizona press, 1995.

Tetiana Balabushevich, PhD (history), Associated Professor, National Kyiv Mohyla Academy

PECULIAR IDENTITY OF THE UNITED STATES SOUTH-WEST

Abstract. *There are various opinions on what might be called traditional “American South-West” between Los Angeles, Denver and El-Paso. Arizona and New-Mexico are certainly its core, while most experts also include such states as Colorado, Idaho, California, Kansas, Nebraska, Nevada, Oregon, Oklahoma, Texas, Utah, Wyoming. This article regards different interpretations of what are the South-West geographical limits, main stages of its pre-history and gradual including into the United States by annexations with peace treaties or purchases from Mexico, evolution of official status from the newly acquired territories to constituent sovereign states, natural resources and climate, comfort or discomfort of mountains and deserts for human living, population density, ethnic composition and languages, tragic destiny of native tribes in the past and efforts at improving situation with self-government, peculiarities of mentality and culture compared with the US North and South, its economic and political significance, strategic role in the Cold War, the most important centers, specific features of modern cities and exotic towns, tourist attractions, current dynamic developments and prospects.*

Key words: *USA, Mexico, Arizona, California, Texas.*